

UGOVOR O KREDITU

Ivkošić, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:574603>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-26**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD
UGOVOR O KREDITU

Mentor:

doc. dr. sc. Marko Ivkošić

Student:

Martina Ivkošić

Split, rujan, 2018

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
1.1. Definicija problema.....	3
1.2. Cilj rada.....	3
1.3. Metode rada.....	3
1.4. Struktura rada	4
2. UGOVOR O KREDITU	5
2.1. Povijest kredita.....	6
2.2. Kreiranje kredita.....	6
2.3. Kreditni ciklus	7
3. VRSTE KREDITA.....	8
3.1. Nenamjenski krediti	8
3.1.1. Okvirni kredit (dopušteno prekoračenje po tekućem računu).....	8
3.1.2. Gotovinski kredit.....	8
3.1.3. Lombardni kredit.....	8
3.1.4. Hipotekarni kredit	9
3.2. Namjenski krediti	9
3.2.1. Potrošački kredit.....	9
3.2.2. Kredit za kupnju motornih vozila.....	9
3.2.3. Studentski/učenički kredit	9
3.2.4. Stambeni kredit	9
4. USPOREDBA UGOVORA O KREDITU I UGOVORA O ZAJMU	10
5. UGOVOR O KREDITU NA TEMELJU ZALOGA VRIJEDNOSNIH PAPIRA	11
6. PRIMARNI I SEKUNDARNI UČINCI SKLAPANJA UGOVORA	12
6.1. Općenito	12
6.2. Posebni učinci lombardnog kredita	12
7. RAZDOBLJE OD SKLAPANJA UGOVORA DO STAVLJANJA KREDITA NA RASPOLAGANJE	14
7.1. Jednostrani raskid korisnika kredita.....	14
7.2. Jednostrani raskid banke	14
8. STAVLJANJE SREDSTAVA NA RASPOLAGANJE KORISNIKU	16

9. RAZDOBLJE OD POČETKA KORIŠTENJA DO DOSPJEĆA VRAĆANJA.....	18
9.1. Korisnikovo vraćanje kredita prije dospjeća.....	18
9.2. Bankin (izvanredni) otkaz ugovora o kreditu.....	19
9.2.1. Zbog nastanka bitno nepovoljnijeg položaja.....	19
9.2.2. Iz ugovorenih razloga.....	20
9.2.3. Zbog nenamjenskog korištenja.....	21
10. VRAĆANJE KREDITA	22
11. KAMATE.....	23
12. KREDITI S VALUTNIM KLAUZULAMA	24
13. SLUČAJ „FRANAK“	26
13.1. Tužba.....	27
13.2. Presuda	28
14. ZAKLJUČAK	30
LITERATURA.....	31
PRILOG	32
SAŽETAK.....	37
SUMMARY	38

1.UVOD

1.1. Definicija problema

Kreditni posao je učestao u suvremenom poduzetništvu, pa je analiza između sudionika tog pravnog posla važna za razvoj poduzeća. Za pokretanje investicija ili za bilo koju drugu vrstu ulaganja, poduzetnik se oslanja na bankarske izvore koji su trajni i stabilni, te ukoliko nema dovoljno novca za ulaganje, uvijek može računati na njih. No bankarsko poslovanje je sve više izloženo poslovnim rizicima, jer se povećao broj nelikvidnih poduzeća i zbog toga su potrebe za procjenama kreditnih zahtjeva sve veće.

Debitor mora biti jako oprezan kod uzimanja kredita. Treba biti svjestan obveze vraćanja glavnice, ali i kamate na posuđenu glavicu. Sve uvjete treba pomno unaprijed analizirati, kako bi se što više smanjio rizik kojeg sa sobom nosi obveza kredita. Također, oprez je potreban i od strane vjerovnika tj. banke, jer u današnjem dinamičkom gospodarstvu postoji veliki broj poduzeća koja nisu sposobna ili uskoro neće biti sposobna vraćati svoje obveze, te se stoga treba pravovremeno zaštititi.

1.2. Cilj rada

Cilj ovog završnog rada je definirati ugovor o kreditu i objasniti prava i obveze kreditora i korisnika kredita.

1.3. Metode rada

U radu se koriste analitička, sintetička, komparativna i povijesna metoda:

- Analitička metoda je naučna metoda istraživanja koja se odnosi na raščlanjivanje jedne cjeline;
- Sintetička metoda je naučna metoda istraživanja kojom se preko jednostavnijih formi i pojmova postepeno dolazi do složenijih formi i pojmova;
- Komparativna metoda je naučna metoda istraživanja kojim se proučavaju odnosi, sličnosti i razlike između dva predmeta ili pojave sa ciljem da se izvedu određeni zaključci;
- Povijesna metoda je naučna metoda istraživanja kojom na temelju raznovrsnih dokumenata i drugih materijala egzaktno možemo saznati ono što se u prošlosti

dogodilo. Može odgovoriti na pitanje: kako i zašto, kada i u kojim okolnostima se nešto dogodilo, što je čemu bio uzrok i kakve su bile posljedice.

1.4. Struktura rada

Rad sadrži 14 cjelina, uključujući uvod i zaključak. U uvodu rada definiran je problem, te su navedni ciljevi rada. Također, navedene su osnovne metode korištene u radu, te je opisana sama struktura završnog rada. A u sljedećim poglavljima je objašnjen pojam kredita, kamate, detaljnija analiza svih vrsta kredita, usporedba ugovora o kreditu i ugovora o zajmu, objašnjenje načina i vraćanja kredita, te krediti s valutnim klauzulama i slučaj „Frank“.

2.UGOVOR O KREDITU

Pod kreditom uopće podrazumijevamo privatno-privredni akt kojim neki privredni subjekat prepušta u vlasništvo drugome privrednom subjektu za određeno vrijeme i s pravom na kasniji povrat, a uz određenu odštetu (interes) izvjesna realna ekonomska dobra ili novac odnosno pravo kojim on može da dođe do realnih ekonomskih dobara, Tu se dakle radi intertemporalnoj razmjeni. Ukoliko se kod toga prepuštaju stvarna ekonomska dobra u pitanju je stvarni kredit, npr. kad se daje u zajam žito, stoka, alat itd., a kad se prepušta slobodna kupovna snaga predstavljena u bilo kojoj vrsti novca, dakle u metalnom, notalnom ili žiralnom novcu, radi se o novčanom kreditu.¹

Ugovorom o kreditu banka se obvezuje korisniku kredita staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obvezuje banci plaćati ugovorene kamate i iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno.² Ugovor o kreditu mora biti sklopljen u pisanom obliku. Ugovorom o kreditu utvrđuje se iznos te uvjeti davanja, korištenja i vraćanja kredita.³

Bitni sastojci ugovora o kreditu su:

- svota kredita
- uvjeti davanja kredita
- korištenja
- uvjeti vraćanja kredita

Pri sklapanju ugovora o kreditu banka je dužna držati se bankovnih uzanci i dobrih poslovnih običaja. Zbog toga zakoni, ali i svi drugi propisi, poslovni običaji, uzance i cjelokupna praksa čine sustav bankovnih ugovora o kreditu.

Pri sklapanju konkretnog ugovora mora se brinuti o ukupnosti izvora prava o kreditnom ugovoru pa, osim bitnih sastojaka što ih utvrđuje zakon, treba se brinuti i o cjelokupnoj financijskoj konstrukciji posla.

¹ Tomašević, J. (2004): Novac i kredit, Reprint, str.187.

² Narodne novine, (2015): Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine d. d. Zagreb, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 (ZOO), Čl. 1021.

³ Narodne novine, (2015): Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine d. d. Zagreb, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 (ZOO), Čl. 1022.

Kakav će biti sadržaj ugovora o kreditu uvelike ovisi o vrsti kredita. Osim pojedinih vrsta kredita koje navodi zakonodavac, poslovna praksa stvorila je različite vrste kredita, ovisno o potrebama sudionika i prilikama koje djeluju na domaćem i međunarodnom tržištu. Ugovori o kupoprodaji, zamjeni, zajmu (kreditu) i darivanju ugovori su kojima je gospodarska svrha (kauza) prijenos i stjecanje vlasništva stvari.⁴

2.1. Povijest kredita

Riječ kredit potječe od latinske riječi „kredo“, „credere“ i „creditum“ što znači vjera, vjerovati i kredit. Prva pojava kreditnih odnosa javlja se pri kraju prvobitne zajednice kada su ljudi između sebe posuđivali ili ustupali neke vrijednosti ili stvari na određeno vrijeme. Važno je zaključiti da se prvotno kredit pojavljivao u obliku robe i stvari. U trenutku dospijeca kredita dužnik je morao raspolagati nekom vrijednošću, tj. novcem a mogao ga je dobiti prodajom svoje robe ili putem pozajmljivanja.

Na bazi robnog ili naturalnog kredita razvio se novčani kredit, čija je osnovna karakteristika plaćanje kamate kao cijene ustupanja novčane vrijednosti-novca. S razvojem društva došlo je i do razvoja kreditnih poslova. Kreditiranje kao oblik financiranja nužno je za razvoj društva i ekonomije uopće, međutim problemi generalno nastaju kada je cijena kredita (visina kamate) previsoka i zato uvijek treba istraživati ponude na tržištu i uzeti jeftin kredit.⁵

2.2. Kreiranje kredita

Banke kreiraju kredite i kreditnu politiku na temelju stvarnog depozita, kada nekakav poslovni subjekt (fizička ili pravna osoba) na svoj račun u banci položi gotovinu banka mora određeni dio zadržati kao rezervu za likvidnost (postotak koji u pravilu određuje središnja banka) kako bi svojim klijentima mogla isplatiti obveze koje ima prema njima, kada oni to zatraže od banke. Preostali dio primljenog gotovinskog pologa banka koristi za odobravanje kredita podnositelju zahtjeva za kredit odnosno zajmotražitelju. Što je preostali dio depozita veći to je veća i mogućnost odobravanja kredita.

⁴ Gorenc, V. (2005): Osnove statusnoga i ugovornoga trgovačkog prava, Zagreb, str. 172.

⁵ Obiteljske financije: Povijest kredita, [internet] raspoloživo na: <http://www.obiteljskefinancije.com/povijest-kredita>, [15.08.2018.]

Gotovinski depoziti nisu jedina mogućnost na koji banka prikuplja sredstva za plasiranje. Na tržištu postoji više izvora sredstava a najvažniji su:

- Fondovi banaka

To je početni kapital (temeljni kapital) koji u banku unose njezini vlasnici. To je vlastiti kapital banke.

- Depoziti

Banka prikuplja slobodna novčana sredstva od raznih subjekata na tržištu kao što su poduzeća, građani i drugi subjekti te time povećava svoj kreditni potencijal.

- Međubankarski krediti

Banke se međusobno kreditiraju u slučaju potrebe i teškoća. Banke mogu uzeti kredit od drugih banaka ili drugih financijskih organizacija, a banke može kreditirati i Središnja banka.⁶

2.3. Kreditni ciklus

Kreditni ciklus je period koji je potreban da se kredit plasira na tržište sve dok se ne ugovori. Kada neka ekonomija raste veća je potražnja za kreditima kako dolazi do širenja tvrtki, što vodi porastu kamatnih stopa. U određenoj točki te kamatne stope koje su cijena kredita, su previsoke za sve koji i dalje žele uzeti kredit. Tada kamatna stopa počinje padati uzrokujući manju profitabilnost za one koji daju kredite i manji profit za investiranje u tržište kredita. Sve to dovodi do manje količine novca raspoloživog za posuđivanje a i time put do realizacije kredita postaje teži i sporiji, a vrlo često i nemoguć.⁷

⁶ Obiteljske financije: Kreiranje kredita, [internet], raspoloživo na: <http://obiteljskefinancije.com/kreiranje-kredita>, [15.8.2018.]

⁷ Obiteljske financije: Kredit i kreditni ciklus, [internet], raspoloživo na: <http://obiteljskefinancije.com/kredit-i-kreditni-ciklus>, [15.08.2018.]

3. VRSTE KREDITA

Kreditu se uglavnom razlikuju prema roku dospijea i namjeni. Pritom se najčešće susrećemo s namjenskim i nenamjenskim kreditima. Namjenski krediti obično su vezani uz duže rokove dospijea, a nenamjenski krediti se u pravilu nude i odobravaju na kraće rokove. Korisniku kredita se stavlja na raspolaganje određeni novčani iznos na određeno ili neodređeno vrijeme. U pravilu se sklapaju krediti na određeno vrijeme i to: kratkoročni (do 1 godine), srednjoročni (3-5 godina) i dugoročni (5-10 godina).

3.1. Nenamjenski krediti

Nenamjenski krediti omogućuju korištenje financijskih sredstava prema potrebama i željama potrošača (korisnika kredita).

Vrste nenamjenskih kredita:

3.1.1. Okvirni kredit (dopušteno prekoračenje po tekućem računu)

Najčešće je korišten nenamjenski kredit zbog lake dostupnosti, a iznos okvirnoga kredita u pravilu ovisi o visini redovitih mjesečnih primanja vlasnika tekućeg računa.

3.1.2. Gotovinski kredit

Odobrava se u svrhu premošćivanja problema s likvidnošću, pri čemu se gotovina isplaćuje na račun korisniku kredita, koji se potom njome koristi prema vlastitim potrebama i za namjenu koju želi.

3.1.3. Lombardni kredit

Odobrava se na temelju zaloga realnih pokretnih vrijednosti (depozit, polica osiguranja, udio u investicijskom fondu, stambena štednja, vrijednosni papir...) koje služe kao osiguranje povrata kredita. Iznos kredita u pravilu je manji od tržišne vrijednosti zaloga, a prednost ovakvih kredita je što korisnik kredita ostaje u vlasništvu zaloga (osim u slučaju da se kredit ne vrati prema ugovorenim uvjetima).

3.1.4. Hipotekarni kredit

Gotovinski kredit s nekretninom kao instrumentom osiguranja.⁸

3.2. Namjenski krediti

Namjenski krediti su samo oni krediti kod kojih se financijska sredstva smiju potrošiti isključivo u svrhu za koju su odobreni i u pravilu imaju malo nižu kamatnu stopu u odnosu na nenamjenske kredite.

Vrste namjenskih kredita:

3.2.1. Potrošački kredit

Obično se odobrava na temelju ispostavljenog predračuna za kupnju neke robe ili na temelju ponude koju je izdao prodavatelj. Odobravaju se za različite namjene kao npr. za kupnju namještaja, bijele tehnike, tehničkih aparata, automobilske opreme, građevinskog materijala...

3.2.2. Kredit za kupnju motornih vozila

Odobrava se na temelju ispostavljenog predračuna za kupnju vozila koji izdaje prodavatelj ili na temelju sporazuma o prijenosu prava vlasništva nad vozilom koje je predmet kreditiranja.

3.2.3. Studentski/učenički kredit

Odobrava se za plaćanje troškova studiranja (u zemlji i u inozemstvu), a moguće se njime koristiti i za plaćanje školarine privatnoga srednjoškolskog obrazovanja.

3.2.4. Stambeni kredit

Odobrava se za kupnju, izgradnju ili adaptaciju kuće odnosno stana. Ako se odobreni kredit u punom iznosu ne isplati direktno na račun prodavatelja odnosno izvođača, namjenu korištenja preostalog iznosa potrebno je dokumentirati.⁹

⁸ Hrvatska narodna banka: Vrste kredita, [internet], raspoloživo na: <https://www.hnb.hr/-/vrste-kredita>, [17.08.2018.]

⁹ Hrvatska narodna banka: Vrste kredita, [internet], raspoloživo na: <https://www.hnb.hr/-/vrste-kredita>, [17.08.2018.]

4. USPOREDBA UGOVORA O KREDITU I UGOVORA O ZAJMU

Ugovor o kreditu razvio je se iz ugovora o zajmu o kojem v. čl. 499. do 508., ali s obzirom na zasebno uređenje odredbama ZOO-a to je individualizirani imenovani bankarski ugovor. Za kvalifikaciju nekog ugovora kao ugovora o kreditu - a ne kao ugovora o zajmu – kumulativno moraju postojati sva njegova obilježja koja ga razlikuju od zajma, a to su:

- ugovorna strana koja drugoj stavlja novčanu svotu na raspolaganje (davatelj kredita) mora biti banka, a ne može biti druga osoba,
- predmet ugovora mora biti novčana svota, a ne mogu biti stvari,
- ugovor mora biti naplatan što znači da za postojanje ugovora o kreditu, korisnik uvijek mora biti dužan ne samo vratiti glavnici, nego i platiti kamatu,
- obvezatan pisani oblik čija obvezatnost proizlazi iz zakona.

Budući da ova obilježja moraju postojati kumulativno, izostanak makar jednog dovest će do kvalifikacije ugovora kao ugovora o zajmu. Ipak, važnost ispravnog kvalificiranja umanjuje sličnost pravnog položaja ugovorenih strana ugovora o zajmu i ugovora o kreditu (primjerice čl. 506. i 507. odgovaraju čl.1024. st. 1. do 3., čl. 1023. st. 1. odgovara čl. 508). S obzirom na sličnosti koje proizlaze iz izvođenja ugovora o kreditu iz ugovora o zajmu, te s obzirom na detaljnije uređenje ugovora o zajmu, držimo da se odredbe o ugovoru o naplatnom zajmu mogu i trebaju podredno primjeniti na ugovor o kreditu, razumije se na odgovarajući način koji uzima u obzir i razlike između ta dva ugovora.¹⁰

¹⁰ Gorenc, V. (2005): Komentar zakona o obveznim odnosima, Rif – plus, Zagreb, str. 1561.

5. UGOVOR O KREDITU NA TEMELJU ZALOGA VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Ugovor o kreditu "na temelju" zaloga vrijednosnih papira može se definirati kao ugovor o kreditu pri kojem se ispunjenje korisnikove obveze vraćanja kredita osigurava zalaganjem vrijednosnih papira, a naznaku da se radi o kreditu "na temelju" zaloga vrijednosnih papira ne treba shvatiti kao da bi zalog vrijednosnih papira bio pravni temelj bilo čega, nego bi točnije bilo reći da se radi o ugovoru o kreditu uz zalog vrijednosnih papira. Istodobno je, ipak, zalaganje vrijednosnih papira pretpostavka bankina sklapanja ugovora o kreditu, pa je utoliko opravdano govoriti o kreditu na temelju zaloga vrijednosnih papira.¹¹

Ugovor o kreditu na temelju zaloga vrijednosnih papira mora biti sklopljen u pisanom obliku. Ugovor mora sadržavati naznaku vrijednosnih papira koji se zalažu, tvrtku i sjedište, odnosno ime i prebivalište imatelja papira, iznos i uvjete odobrenog kredita te iznos i vrijednost papira koji je uzet u obzir za odobrenje kredita.¹² Ako korisnik ne vrati po dospjelosti dobiveni kredit, banka može, u svrhu namirenja, prodati založene vrijednosne papire prema pravilima založenog prava.¹³

¹¹ Gorenc, V., (2005): Komentar zakona o obveznim odnosima, Rif – plus, Zagreb, str. 1568.

¹² Narodne novine, (2015): Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine d. d. Zagreb, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 (ZOO), Čl. 1026.

¹³ Narodne novine, (2015): Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine d. d. Zagreb, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 (ZOO), Čl. 1027.

6. PRIMARNI I SEKUNDARNI UČINCI SKLAPANJA UGOVORA

6.1. Općenito

Učinci valjanog sklapanja ugovora o kreditu sastoje se u nastavku navedenih obaveza. Ti učinci su istovjetni učincima sklapanja ugovora o zajmu, a razlikuju se u sljedećem:

- dok odredbe o ugovoru o zajmu ne predviđaju pravo zajmodavatelja na jednostrani raskid ugovora prije isteka ugovorenog roka vraćanja zajma, a nakon isplate zajma, odredbe o ugovoru o kreditu banci dopuštaju jednostrani raskid ako bi se zbog nastanka određenih okolnosti nakon isplate kredita, banka našla u bitno nepovoljnijem položaju;
- dok u određenim okolnostima zajmodavatelj ex lege ima pravo izbora glede pitanja hoće li vratiti novac ili stvari, korisnik kredita nema to pravo jer predmet kredita može biti samo novac;
- iz istog razloga pri ugovoru o kreditu ne može se očekivati postojanje bilo materijalnih ili pravnih nedostataka ispunjenja, pa izostaje odgovornost strana za te nedostatke i za štetu koju bi druga strana zbog toga pretrpjela;
- kako ugovori o kreditu redovito sadrže obvezu korisnika da kredit vraća u obrocima, u slučaju zakašnjenja s plaćanjem obroka ovdje se mogu primjeniti odredbe o vjerovnikovom jednostranom raskidu ugovora zbog zakašnjenja s ispunjenjem jedne od uzastopnih obveza.¹⁴

6.2. Posebni učinci lombardnog kredita

U trenutku sklapanja ugovora o kreditu na temelju zaloga vrijednosnih papira – uz učinke koji nastaju sklapanjem ugovora o kreditu općenito – nastaje obveza korisnika ili trećeg da banci u zalog preda vrijednosne papire naznačene u ugovoru, i to je glavni posebni primarni učinak lombardnog kredita.

S obzirom na legitimacijsko svojstvo vrijednosnih papira i dužnost ispunjenja obveze samo zakonitom imatelju vrijednosnog papira, za bankino stjecanje založenog prava na pravima iz vrijednosnih papira koji se zalažu, bit će nužna predaja samog vrijednosnog papira

¹⁴ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 575-576.

i izloženi prijenos prava iz papira, pri čemu će način prijenosa ovisiti o tome kako vrijednosni papir glasi.

Jednako kao i u drugim situacijama u kojima je strana (čija obveza dospijeva nakon dospijeća obveze druge strane) dužna drugoj strani predati neko sredstvo za osiguranje vlastitog ispunjenja, tako i u ovoj situaciji treba uzeti da je korisnik – odnosno treći koji daje papire u zalog – dužan prenijeti i predati vrijednosne papire banci prije no što banka ispuni svoju obvezu stavljanja određene novčane svote na raspolaganje korisniku, odnosno najkasnije u tom trenutku. Ovaj redosljed ispunjava – čak i kad nije ugovoren –proizlazi iz svrhe ugovaranja zaloga vrijednosnih papira.

Predmet zaloga mogu biti i vrijednosni papiri koji ne sadrže jedinstvenu tražbinu što dospijeva u određeno vrijeme, nego koji daju preiodične prinose, kao što su dionice ili anuitetne obveznice.

Posebni sekundarni učinak lombardnog kredita sastoji se u pravu banke da proda založene vrijednosne papire prema pravilima založnog prava i naplati svoju tražbinu iz postignute cijene u slučaju ne vraćanja kredita po dospelosti.¹⁵

¹⁵ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 576-577.

7. RAZDOBLJE OD SKLAPANJA UGOVORA DO STAVLJANJA KREDITA NA RASPOLAGANJE

U ovom razdoblju može nastati jedan primarni i jedan sekundarni učinak sklopljenog ugovora. Primarni učinak je pravo korisnika kredita na odustanak od sklopljenog ugovora, a sekundarni istovjetno bankino pravo. Korisnikovo pravo odustanka primarni je učinak zato što za nastanak tog prava nije potrebno postojanje nikakvih drugih okolnosti osim sklopljenog ugovora, a bankino pravo je sekundarni učinak zato što za nastanak tog prava (osim sklapanja ugovora) moraju postojati ili nastati i određene druge okolnosti.

7.1. Jednostrani raskid korisnika kredita

Korisnik kredita na temelju samog zakona ima pravo raskinuti ugovor jednostranim očitovanjem volje prije nego što je počeo koristiti kredit, što se ne može shvatiti doslovno, nego tako da on to pravo ima do trenutka kad mu banka ugovorenu svotu stavi na raspolaganje. U slučaju vršenja tog prava, korisnik je dužan banci nadoknaditi štetu ako ju je ona zbog toga pretrpjela.

Razumije se da korisnik može očitovati raskid na sve načine valjanog očitovanja volje, a iz sudske prakse proizlazi kako se jednostranim raskidom korisnika može uzeti i situacija u kojoj korisnik kredita u roku određenom u ugovoru o kreditu, nije iskoristio kredit, što treba shvatiti tako da korisnik u tom roku nije tražio da mu se sredstva stave na raspolaganje. Propuštanje tog traženja uzeto je kao očitovanje volje, konkludentnom radnjom.¹⁶

7.2. Jednostrani raskid banke

Jedno od općih pravila u svezi s potpunim dvostrano obveznim ugovorima (kakav je i ugovor o kreditu) je i pravilo prema kojem strana dužna prva ispuniti svoju obvezu, ispunjenje svoje obveze može odgoditi dok druga strana ne ispuni svoju obvezu ili ne dade osiguranje za ispunjenje, ako je ispunjenje druge strane postalo neizvjesno zbog pogoršanja njezinih materijalnih prilika ili drugih ozbiljnih razloga, a i ako je tako stanje postojalo u vrijeme

¹⁶ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 577-578.

sklapanja ugovora, a prva strana za to nije znala ni morala znati . K tome, ako druga strana u primjerenom roku (prva) ne ispuni svoju obvezu ili prvoj strani ne bude dano dovoljno osiguranje, prva strana moe jednostavno raskinuti ugovor.

Među odredbama o ugovoru, o zajmu nalazi se slična odredba koja u skoro istovjetnim okolnostima zajmodavatelju daje pravo jednostrano raskinuti ugovor, - ali prema njezinom izričaju – prije no što predmet zajma preda zajmoprimatelju.

Odredbe ZOO-a o ugovoru o kreditu ne sadrže odredbu koja bi izrijekom ustanovljavala istovjetno pravo banke upravo od sklapanja ugovora pa do stavljanja svote kredita korisniku na raspolaganje. Umjesto toga, one sadrže odredbu koja ovlašćuje banku da otkáže ugovor o kreditu prije isteka ugovorenog roka u slučaju insolventnosti korisnika čak i kad nije utvrđena sudskom odlukom, u slučaju prestanka pravne osobe ili smrti korisnika, ako bi u tim slučajevima banka došla u bitno nepovoljniji položaj. Na pravni položaj strana ugovora o kreditu primjenjuje se sve tri spomenute odredbe.

Iz tih odredbi proizlazi (1) pravo banke da jednostrano raskine ugovor o kreditu prije no što je sredstva stavila korisniku na raspolaganje, te (2) pravo banke da jednostrano (izvanredno) otkáže odnosno raskine ugovor o kreditu nakon što ga je korisniku stavila na raspolaganje, a prije isteka roka vraćanja.¹⁷

¹⁷ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 578-579.

8. STAVLJANJE SREDSTAVA NA RASPOLAGANJE KORISNIKU

Vrijeme i načini stavljanja sredstava na raspolaganje korisniku redovito se ugovaraju, te se razumije kako će ugovoreni način imati prednost pred drugim pravilima.

Kako ovo vrijeme nije uređeno odredbama o ugovoru o kreditu, u slučaju kad ga strane nisu ugovorile, treba primijeniti odredbu čl. 501. ZOO-a o vremenu predaje zajma iz ugovora o zajmu. Temeljna pravila te odredbe upućuju na to da bi banka bila dužna staviti sredstva korisniku na raspolaganje kad on to zatraži, a korisnikovo pravo da to zahtijeva zastarijevalo bi u roku od tri mjeseca od bankinog pada u zakašnjenje, a u svakom slučaju za godinu dana od sklapanja ugovora.

Ako način stavljanja sredstava na raspolaganje ne bi bio ugovoren, odnosno ako ne bi proizlazio iz odredbi ugovora o kreditu, banka bi obvezu stavljanja sredstava na raspolaganje bila dužna ispuniti na način na koji se redovito ispunjavaju novčane obveze.

Način stavljanja sredstava na raspolaganje korisniku ipak će najčešće proizlaziti iz ugovora. Osim toga i ugovori koji nisu samo i stricto sensu ugovori o kreditu ponekad sadrže i odredbe ugovora o kreditu te uređuju i način stavljanja sredstava na raspolaganje.

Primjer za to je u svakodnevnoj praksi koja postoji u svezi s ugovorima o tekućem računu. Kad oni – ili bilo koji drugi ugovori – sadrže naznaku o obvezi banke da – čim su ispunjene određene pretpostavke – po nalogu deponenta obavlja isplate na teret računa koji nema pozitivni (aktivni) saldo, i to do određene ili određive svote negativnog (pasivnog) salda, ti ugovori u sebi sadrže i ugovor o kreditu u kojem banka korisniku stavlja sredstva na raspolaganje ne samo isplatom sredstava njemu, nego i isplatama trećim osobama.

Namjenski krediti često se stavljaju na raspolaganje isplatom trećoj osobi koja je vjerovnik korisnika kredita i kad je banka obavila isplatu trećem u skladu s ugovorom o kreditu, time je ispunila obvezu da korisniku sredstava stavi na raspolaganje.

U gospodarskoj praksi nije rijetko ugovaranje stavljanje kredita na raspolaganje bankinim prihvatom mjenične obveze na trasiranoj mjenici koju izdaje korisnik kredita kao trasant. Prihvatom mjenične obveze (akceptom mjenice) banka se obvezuje isplatiti mjeničnu svotu zakonitom imatelju mjenice o dospjeću, a takvom mjenicom trasant (korisnik kredita)

može se koristiti u svrhu plaćanja trećim osobama. Kako je akceptant glavni mjenični dužnik, obvezu plaćanja ispunit će banka, a korisniku će banci vratiti kredit koji mu je na ovaj način stavljen na raspolaganje.

Akcept mjenice koju izdaje korisnik kao trasant posebni je oblik situacije kad prema ugovoru banka sredstva stavlja na raspolaganje tako što svotu kredita isplaćuje trećoj osobi koja već je ili će postati vjerovnik korisnika kredita iz ugovora koji sklapa s njime. Ovaj način stavljanja sredstava na raspolaganje čest je kod namjenskih kredita, a naročito će to biti slučaj kod potrošačkih kredita u kojima banka prodavatelju isplaćuje svotu kredita koja odgovara cijeni robe što je korisnik kupuje od prodavatelja.

Navedeni načini stavljanja sredstava na raspolaganje tipični su i prema poredbenoj literaturi koja također navodi predaju gotovine, knjiškog novca ili surogata novca, kontokorentni kredit i akcept mjenice koju korisnik kredita kao trasant trasira na banku.¹⁸

¹⁸ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 580-582.

9. RAZDOBLJE OD POČETKA KORIŠTENJA DO DOSPJEĆA VRAĆANJA

Nakon što banka korisniku stavi sredstva na raspolaganje, a prije no što dospije vraćanje kredita

- korisnik može vratiti kredit,
- banka može (izvanredno) otkazati odnosno jednostrano raskinuti ugovor o kreditu,
- korisnik je dužan plaćati kamate.

9.1. Korisnikovo vraćanje kredita prije dospjeća

Korisnikovo pravo na vraćanje kredita prije dospjeća ustanovljavaju odredbe čl. 1024. ZOO-a. Ovo pravo korisnik stječe već u trenutku u kojem mu je banka sredstva stavila na raspolaganje, jer najraniji trenutak u kojem je stjecao ovo pravo nije određen. Tda je riječ o vraćanju preostalog tj do toga trenutka neisplaćenog dijela glavnice i isplati kamata do tog trenutka, dok ugovorene kamate – koje bi se odnosile na vrijeme poslije tog trenutka – razumljivo nije dužan platiti jer se sredstvima stavljenim mu na raspolaganje više ne koristi, nego ih je vratio. Glede pitanja valjanog isključenja tog prava prava ugovorom ZOO ne daje pouzdan odgovor jer ne sadrži naznaku o nevaljanosti drugačijeg ugovaranja.

Korisnikovo pravo na vraćanje povezano je s dvije njegove obveze. On je o vraćanju kredita prije dospjeća dužan unaprijed obavijestiti banku, te je dužan banci naknaditi štetu ako bi je ona pretrpjela. Dužnost obavještanja o namjeri vraćanja izričita je obveza korisnika, koju je on dužan ispuniti čim donese čvrstu odluku o tome, ali ispunjenje te obveze nije pretpostavka valjanosti preijevremenog vraćanja, nego je ovlašten vratiti kredit, a banka dužna primiti je i bez te obavijesti. No, kako je ta obveza izričita, u slučaju njezinog neispunjenja, nastat će korisnikova obveza da banci nadoknadi štetu, ako bi je ona pretrpjela zbog propuštanja obavještenja.¹⁹

¹⁹ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 582-583.

9.2. Bankin (izvanredni) otkaz ugovora o kreditu

Nakon što je korisniku stavila ugovorena sredstva na raspolaganje, a prije određenog dospijeća obveze vraćanja. Banka može jednostrano raskinuti ugovor

- zbog nastanka bitno nepovoljnijeg položaja banke,
- iz ugovorenih razloga,

a ako je ugovor o namjenskom kreditu, onda i

- zbog korisnikova nenamjenskog korištenja sredstava.²⁰

9.2.1. Zbog nastanka bitno nepovoljnijeg položaja

Ugovor o kreditu banka može otkazati prije isteka ugovorenog roka ako je kredit korišten protivno ugovorenoj namjeni. Ugovor o kreditu banka može otkazati prije isteka ugovorenog roka i u slučaju insolventnosti korisnika čak i kad nije utvrđena sudskom odlukom, u slučaju prestanka pravne osobe ili smrti korisnika, ako bi u tim slučajevima davatelj kredita došao u bitno nepovoljniji položaj.²¹

Glede insolventnosti – nesposobnosti za plaćanja – držimo da ona mora nastati nakon sklapanja ugovora, a u vrijeme sklapanja ugovora biti nepredvidiva uz primjenu pozornosti dobrog privrednika ili postojati već u trenutku sklapanja, ali banci biti nepoznata odnosno biti nemoguće saznati za nju uz primjenu spomenute pozornosti, jer banka – kao i svatko drugi – treba snositi posljedive propuštanja pozornosti s kojom je dužna postupati prema imperativnom načelu iz čl. 10.

Insolventnost ne mora biti utvrđena sudskom odlukom, ali mora stvarno postojati. To znači da banka sama procjenjuje solvntnost korisnika, ali nikako subjektivno, nego prema objektivnim mjerilima treba odrediti hoće li korisnik moći vratiti kredit. Ovo naglašavamo stoga što držimo da u situaciji u kojoj insolventnost korisnika objektivno ne postoji ili je takva da zbog nje banka ne bi došla u bitno nepovoljniji položaj, banka nema pravo na otkaz

²⁰ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 583.

²¹ Narodne novine, (2015): Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine d. d. Zagreb, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 (ZOO), Čl. 1023.

ugovora, pa njezina radnja upravljena na to ne bi proizvodila pravne učinke, nego bi ugovor ostao na snazi.

Glede prestanka pravne osobe treba reći kako pravo na otkaz ugovora banka stječe u trenutku nastanka razloga za prestanak pravne osobe, jer u tom trenutku treba prestati njezina redovna djelatnost iz koje pribavlja sredstva, pa već sam nastanak razloga za prestanak pravne može banku dovesti u bitno nepovoljniji položaj. S druge strane to nije nužno, nego je za stjecanje prava na otkaz ugovora potrebno da uz nastanak razloga za prestanak pravne osobe upravo zbog toga banka bude dovedena u bitno nepovoljniji položaj.

Glede smrti korisnika kredita kao razlog za otkaz ugovora, uočava se kako upravo taj otkazni razlog pokazuje kako se i ugovori o kreditu u nekoj mjeri sklapaju *intuitu personae*. Sama smrt ne daje pravo na otkaz, nego je i uz nju nužno i da zbog smrti korisnika banka dođe u bitno nepovoljniji položaj.

Položaj u koji banka treba doći treba biti bitno nepovoljniji, a ne samo nepovoljniji. To znači da svako dovođenje u nepovoljniji položaj ne daje banci pravo na jednostrani raskid ugovora, nego samo dovođenje u položaj u kojem postoji visoki stupanj ili značajna mjera neizvjesnosti hoće li korisnik moći vratiti kredit odnosno onaj dio koji do tog trenutka nije vratio.²²

9.2.2. Iz ugovorenih razloga

Ugovorom o kreditu mogu biti ugovorene okolnosti koje banci daju pravo na jednostrani raskid odnosno otkaz ugovora prije dospelja vraćanja.

Tako je sudska praksa zabilježila slučaj kad su banka i korisnik ugovorom o novčanom depozitu ugovorili obvezu korisnika kredita da - u slučaju prijenosa u drugu banku novčanih sredstava s depozitnog računa po viđenju - najkasnije na dan tog prijenosa otplati sve kredite primljene od te banke. Prema stajalištu suda takva je ugovorna odredba valjana, pa je korisnikova obveza vraćanja kredita dospjela na dan kad je korisnik sredstva s depozitnog računa prenio u drugu banku, a ne onako kako je ugovoreno ugovorom o kreditu.²³

²² Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 584.

²³ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 585.

9.2.3. Zbog nenamjenskog korištenja

Pravo banke na (izvanredni) otkaz ugovora zbog korisnikova korištenja primljenih sredstava u bilo koju drugu svrhu osim ugovorene, utemeljno je odredbom čl. 1023. st. 1. ZOO-a, koja je sadržano istovjetna odredbi čl. 508. ZOO-a, gdje je za iste okolnosti utemeljeno isto pravo zajmodavatelja. Iako odredba izričito ne spominje bankino pravo nadzora nad korisnikovim korištenjem primljenog kredita, kad je kredit namjenski to njezino pravo nastaje, jer je ono pretpostavka mogućnosti vršenja prava na izvanredni otkaz zbog nenamjenskog korištenja.

Neovisno o tome je li rok vraćanja ugovoren ili nije, u ovom slučaju bankino očitovanje otkaza (raskida) proizvest će raskidni učinak bez otkaznog roka, a kako je riječ o korisnikovoj povredi ugovora, nastat će njegova odgovornost za štetu banci – ako bi je ona zbog toga pretrpjela – na koju bi se primijenile odredbe čl. 342.-349. ZOO-a.²⁴

²⁴ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 585.

10. VRAĆANJE KREDITA

U praksi se često ugovara zajedničko vraćanje glavnice i plaćanje kamata tako što se određuju obroci koji se plaćaju periodično i koji u sebi sadrže i dio ukupne svote kamata i dio ukupne svote glavnice. Glede vremena vraćanje glavnice posebno treba naznačiti kako ono ne mora biti ugovoreno, jer ugovor o kreditu – kao i ugovor o zajmu – može biti sklopljen i na neodređeno vrijeme. Kako za takve slučajeve odredbe o ugovoru o kreditu ne sadrže odredbu o vraćanju, u slučaju nepostojanja drukčijeg sporazuma strana, primijeniti treba odredbu čl. 504. ZOO-a o roku vraćanja zajma.

Korisnik kredita dužan je iskoristiti iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno pod čime se podrazumijeva njegova obveza da banci vrati glavicu, tj. svotu koju mu je ona stavila na raspolaganje, dok pitanje je li on tu svotu iskoristio ili nije, nema nikakvu važnost. On, dakako, nije dužan vratiti ugovorenu svotu glavnice kredita, nego samo onu svotu koju mu je banka na ugovoreni način zaista stavila na raspolaganje. Npr. kod namjenskog kredita korisnik ne kupi od trećeg svu robu na koju se odnosio namjenski kredit, pa ni banka ne isplati ukupnu svotu kredita, ili kod kredita u obliku dopuštenja negativnog salda na tekućem računu, deponent uopće nema negativni saldo.

Kao što je spomenuto kod plaćanja kamata, obveza vraćanja (glavnice) kredita prema ZOO-a odvojena je od obveze plaćanja kamata, dok se u stvarnosti najčešće ugovara otplata kredita u obrocima koji sadrže i dio glavnice i dio kamata. Zbog toga odvojeno treba promatrati takve slučajeve od slučajeva kad bi vraćanje cjelokupne glavnice dospjelo odjednom, a dospijeće ne bi bilo ugovoreno.

Vraćanje jednog kredita može biti i iz drugog kredita, i u tom je slučaju obveza vraćanja prvog kredita ispunjena kad je banka korisnikov dug pokrila svotom drugog kredita.

Tražbina vraćanja kredita, tj. vraćanja glavnice i plaćanja kamata je prenosiva i banka je ugovorom o cesiji može prenijeti trećem jer je riječ o ustupu novčane tražbine čiji prijenos nije zabranjen zakonom, a tražbina nije neprenosiva zbog kojeg drugog razloga.²⁵

²⁵ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 586-587.

11. KAMATE

Plaćanje kamata jedna je od primarnih obveza korisnika kredita, a za banku predstavlja svrhu sklapanja ugovora makar je za očekivati da ukupna svota kamata bude značajna manja od svote (glavnice) kredita koju korisnik vraća banci, ova korisnikova obveza ujedno čini ugovor o kreditu naplatnim.

Prema ZOO-u korisnik kredita se obvezuje banci kamate plaćati, dok se zajmoprimatelj zajmodavatelju obvezuje kamate platiti. Ova jezična razlika – odnosno dikcija čl. 1021. ZOO-a – upućuje na to da je korisnik dužan plaćati kamate od kad mu je banka svotu novca stavila na raspolaganje do trenutka potpunog vraćanja glavnice. Znači da bi plaćanje kamata dospijevalo unutar tog razdoblja ako nije drukčije ugovoreno. Ova odredba ujedno upućuje na zaključak kako korisnikova obveza odnosno bankina tražbina plaćanja kamata *ex lege* ima periodični (povremeni) karakter, pa je i dospijeće plaćanja pojedinih obroka kamata (ako ne bi bilo ugovoreno) lakše utvrditi nego dospijeće plaćanja kamate u ugovoru o zajmu. Okolnost što je riječ o periodičnoj (povremenoj) tražbini uz to dovodi do primjene odredbe o posebnom zastarnom roku od 3 godine, koji teče od dospijeća svakog pojedinog obroka kamata, i čijim istekom korisnik dobiva prigovor zastare.

U poslovnoj praksi najčešće se ugovara otplata kredita u obrocima koji u sebi sadrže dio glavnice (kredita) i dio kamata i čije vrijeme plaćanja je ugovoreno, pa će otpasti primjena dispozitivnih zakonskih rješenja u svezi s plaćanjem kamata.²⁶

²⁶ Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb, str. 585-586.

12. KREDITI S VALUTNIM KLAUZULAMA

Valutna klauzula je uglavnom prisutna u ugovorima o kreditu, dok se pri ugovaranju depozita potrošači uglavnom štite od smanjenja vrijednosti domaće valute na način da ugovaraju prave devizne depozite.

Valutna klauzula je instrument zaštite kojom se iznos neke ugovorene veličine veže uz tečaj strane valute, a u ugovorima s kreditnom institucijom znači da se odobreni iznos (kredit) ili primljeni iznos (depozit/štednja) kunskih sredstava tijekom ugovornog odnosa korigira za promjenu vrijednosti tečaja strane valute (uz koju je valutna klauzula vezana) u odnosu na domaću valutu.

U ugovorima o kreditu koji su ugovoreni s valutnom klauzulom vezanom uz neku stranu valutu iznos odobrenoga kredita nominiran je u stranoj valuti, ali se sva plaćanja po takvom kreditu obavljaju u domaćoj valuti. Tako se pri odobravanju kredita nominiranog u stranoj valuti iznos kredita isplaćuje u kunama primjenom tečaja strane valute u odnosu na kunu koji vrijedi na dan isplate, a na isti način dužnici izračunavaju svoju obvezu plaćanja pri dospijeću konkretne rate/anuiteta po kreditu. Pritom su kreditne institucije do početka kolovoza 2013. godine imale mogućnost ugovarati primjenu različitih vrsta tečajeva koji su se rabili za preračunavanje obveze isplate i naplate, pa se vrlo često ugovarala primjena kupovnog tečaja za stranu valutu pri isplati kredita, a za naplatu dospelih obveza ugovarala se primjena prodajnog tečaja. Međutim, od izmjene regulative (Zakon o kreditnim institucijama članak 302. stavak 6.) u 2013. godini kreditne institucije, u depozitno-kreditnim poslovima s potrošačima koji su ugovoreni s valutnom klauzulom, obvezne su primijeniti srednji tečaj HNB-a odgovarajuće strane valute u odnosu na kunu, a koji važi na dan transakcije.

Kod ugovora o kreditu s valutnom klauzulom obveza dužnika se povećava ako se poveća vrijednost strane valute (u kojoj je nominiran kredit) u odnosu na domaću valutu, a obrnuta je situacija ako dođe do smanjenja vrijednosti strane valute u odnosu na vrijednost domaće valute, odnosno tada se obveza dužnika smanjuje.

S obzirom na to da valutna klauzula u ugovorima o kreditu može znatno utjecati na promjenu iznosa vaše obveze koju plaćate pri njezinu dospijeću, o tome je potrebno voditi računa i pri utvrđivanju samog iznosa kredita koji se ugovara s valutnom klauzulom jer i

neznatno naknadno povećanje iznosa vaše obveze, kao posljedica povećanja vrijednosti tečaja strane valute, može utjecati na smanjenu mogućnost redovitoga izmirivanja ugovorenih obveza.²⁷

²⁷ Hrvatska narodna banka: Bitne Informacije, Valutna klauzula, [internet], raspoloživo na: <https://www.hnb.hr/otpora/zastita-potrosaca/informacije-potrosacima/bitne-informacije/valutna-klauzula> , [25.8.2018.]

13. SLUČAJ „FRANAK“

Preko 100.000 građana Republike Hrvatske ugovorilo s bankama u Republici Hrvatskoj, koje su u stranome vlasništvu, kredite vezane uz valutnu klauzulu švicarski franak (CHF). Velika većina ostalih građana ugovorila je kredite s valutnom klauzulom euro, a jako mali dio kredite bez valutne klauzule. Ponuda pravih kunkskih kredita u zemlji u kojoj je kuna jedino sredstvo plaćanja bila je vrlo ograničena i izrazito nepovoljna. Budući da je bilo vrlo uobičajeno ugovoriti kredit s valutnom klauzulom, sve do 2010. i 2011. godine nitko nije govorio o valutnoj klauzuli kao o nečemu lošem, štetnom, nepoštenom, sredstvom za zaradu ekstra profita i slično.

CHF je počeo značajno rasti u odnosu na sve svjetske valute, pa tako posredno i u odnosu na hrvatsku kunu. Zbog toga su svi građani koji su podigli kredite s valutnom klauzulom CHF došli u vrlo nezavidnu situaciju. Situaciju na rubu životne katastrofe. Franak je u svojim najvećim vrijednostima narastao i do 70% u odnosu na početne vrijednosti koje je imao tada kada su građani dizali kredite u kunkskim protuvrijednostima. Tako se događalo da su rate koje su na početku kredita iznosile 4.000 kn narasle do 7.000 pa čak i 8.000 kn, dok su glavnice u kunkskim iznosima nakon višegodišnje redovne otplate umjesto da se smanje – narasle.

Usljed enormnog porasta kreditnih rata, ugroženi građani počeli su međusobno komunicirati putem interneta i ta gupra ljudi s istim problemom odlučila je oformiti udrugu s jednim temeljnim ciljem – proučiti uvjete ugovaranja spornih kredita, pronaći nezakonitosti i tužiti banke koje su dovele građane na rub bankrota odnosno na rub životne egzistencije. I tako je 2011. godine osnovana Udruga Franak – udruga koja nam je svima poznata po tome što je dobila prvostupanjsku nepravomoćnu presudu protiv 8 banaka koje su plasirale kredite s valutnom klauzulom CHF. Tužbu je podnijela udruga Potrošač, međutim glavni inicijator jest Udruga Franak. Danas Udruga Franak ima preko 13.000 članova, što ju čini stvarno respektabilnom civilnom udrugom u Republici Hrvatskoj.²⁸

²⁸ Udruga Franak: slučaj „Franak“, [internet], raspoloživo na: <http://udrugafanak.hr/slucuj-franak-sazetak/> , [26.8.2018.]

13.1. Tužba

Podizanjem tužbe protiv banaka te medijskim istupima Udruga Franak značajno je podigla svijest građana o načinu poslovanja hrvatskih banaka. Otkrivena je jedna očigledna nezakonitost, na koju nitko nije obraćao pažnju. Naime, većina ugovora s promjenjivom kamatnom stopom ugovorena je na nezakonit način. Odredba u ugovoru koja govori o promjenjivoj kamatnoj stopi ništeta je i samim time neprimjenjiva u većini ugovora. Unatoč tome, ona se primjenjuje, zato jer o ništetnosti ugovornih odredaba mora odlučiti sud. Kao što je poznato, Trgovački sud u Zagrebu tako je i odlučio.

Prema Zakonu o obveznim odnosima objekt ugovorne obveze jest činidba koja mora biti ili određena ili određiva. Da bi činidba bila određiva, moraju biti ugovoreni podaci na temelju kojih se činidba provodi ili treba biti ugovoreno da će činidbu odrediti treća osoba (a to nije niti dužnik, niti banka vjerovnik). Promjena kamatne stope jest jedna takva činidba. Kamata je u biti cijena kredita. Budući da je u većini ugovora ugovoreno da promjenjivu kamatu određuje banka na temelju svoje interne odluke (dakle, jedna od ugovornih strana, a ne treća osoba), to je u suprotnosti sa Zakonom o obveznim odnosima te je kao takvo ništeto. Dakle, unatoč tome što je potpisan pristanak na takav posao, ipak se takva ugovorna odredba smatra ništetnom i time nevažećom

Sve što se na temelju ugovorne ništetnosti stekne, smatra se stjecanjem bez osnove, pa se tako naplaćena sredstva moraju vratiti onome od koga su naplaćena. U tome smjeru ide i nepravomoćna presuda kojom je određeno da kamata mora biti fiksna i to onakva kakva je bila na početku ugovornog odnosa u svim kreditima s valutnom klauzulom CHF. Isto je primjenjivo i na druge kredite, ali će dužnici, ako budu htjeli ostvariti svoja prava, to morati ostvariti privatnim tužbama. Osim toga je utvrđeno da potrošači nisu bili upozoreni na rizik koji predstavlja valutna klauzula CHF.

Činjenica jest da su građani navučeni na jeftine kredite, ali ti krediti nisu bili baš toliko silno jeftiniji od kredita s klauzulom euro kao što se to sada prikazuje. Ti krediti bili su u ukupnim iznosima jeftiniji za 10-15%. Netko tko radi za plaću i ima samo taj izvor prihoda, planirao je svoju budućnost na temelju tih 10-15%. Računao je da će i u budućnosti otplata biti nešto manja od drugih kredita u istim kunkskim iznosima. Nitko se nije nadao niti je očekivao enormni porast cijene rata kredita s valutnom klauzulom CHF. U tim trenucima je CFF bio povijesno nizak, te su iz tog razloga banke bile dužne postupiti savijesno i o tome

informirati korisnike kredita, kako bi znali razumno preuzeti rizik za vezivanje sa CHF klauzulom.²⁹

13.2. Presuda

Trgovački sud u Zagrebu odnosno sudac Radovan Dobronić, presudio je da su banke krive, da su stvarno ugovorile ništetne ugovorne odredbe u vezi s valutnom klauzulom CHF i promjenjivom kamatnom stopom te je naložio sljedeće:

Da se u svim ugovorima s valutnom klauzulom CHF glavnice moraju prikazati u kunskim iznosima prema tečaju franka na početku kredita te da se sve kamate moraju prikazati kao fiksne kamate koje su početno ugovorene.

Presuda je nepravomoćna, i kao takva zasad nema prisilnu snagu prema bankama. Presuda je potanko obrazložena na cca. 180 stranica teksta.

Zašto je nepravomoćno presuđeno da je ništetna valutna klauzula CHF:

1. Valutna klauzula CHF nije isto što i valutna klauzula euro. Euro i kuna su u jakoj međusobnoj vezi, jer HNB štiti tečaj kune u odnosu na euro, koliko je to god moguće, a dosad se to pokazalo vrlo mogućim, dok švicarski franak slobodno fluktuirao na međunarodnoj kladionici novcem. Nasreću, posljednjih godinu i pol ipak je Švicarska narodna banka donekle ograničila franak, radi interesa švicarskog gospodarstva. Razni bezobrazno bogati mešetari klade se na određenu valutu, kupuju tu valutu dok je na niskim vrijednostima, pa je prodaju kad je na najvišim vrijednostima, i zarađuju na tome silne milijarde. Tko to plaća – **mi** koji nemamo novca za klađenje, ali ipak smo oštećeni u tuđoj kladionici u koju nismo uopće niti ušli. To se događa u svim državama ovoga svijeta, osim u onima gdje nema valutne klauzule.

2. Zato jer je CHF jaka, ali izrazito nestabilna valuta, uslijed činjenice da kapital bježi u tu valutu u kriznim vremenima. MMF je upozoravao 90.-ih godina da će kapital bježati u CHF nakon eurizacije zemalja EU-a.

3. Zato jer je CHF u trenutku nuđenja kredita s tom valutnom klauzulom bio na povijesno minimalnim iznosima, a to znači da je predstojao neizbježan rast vrijednosti te valute u odnosu na druge valute. To su bankarski stručnjaci itekako dobro znali.

²⁹ Udruga Franak: slučaj „Franak“, [internet], raspoloživo na: <http://udrugafanak.hr/slucuj-franak-sazetak/> , [26.8.2018.]

4. Zato jer nije logično niti ima ikakva ekonomskog opravdanja da se kao valutna klauzula u visoko euriziranoj zemlji nudi bilo koja druga valuta osim eura. To je nešto što je trebao i morao spriječiti HNB, međutim, HNB je zatvorio oči i nije regulirao financijsko tržište. Nije zaštitio monetarni suverenitet zemlje odnosno financijsku sigurnost građana Republike Hrvatske.

Ništa od navedenoga nije bilo objašnjeno dužnicima kod ugovaranja kredita, sve što je bilo jasno bila je samo činjenica da će se primjenjivati ugovoreni tečaj valute na dan plaćanja kreditne rate. To samo po sebi nije sporno, međutim prešućivanje posebnog rizika koji predstavlja ugovaranje valutne klauzule CHF itekako je razlog za presuđivanje u korist dužnika, a protiv banaka. Naime, prema Zakonu o zaštiti potrošača, banke su dužne upozoriti na sve moguće rizike ugovaranja određene valutne klauzule.³⁰

³⁰ Udruga Franak: slučaj „Franak“, [internet], raspoloživo na: <http://udrugafanak.hr/slucaj-franak-sazetak/> , [26.8.2018.]

14. ZAKLJUČAK

Posebnu vrstu zajma tvori ugovor o kreditu kojim se vjerovnik kredita (banka) obvezuje ustupiti pravo korištenja ugovorenog iznosa novčanih sredstava dužniku (debitoru) na određeno ili neodređeno vrijeme uz ugovorene uvjete povrata, a dužnik se obvezuje da će banci plaćati ugovorenu kamatu i da će iskorištenu svotu novca vratiti u ugovoreno vrijeme i na ugovoreni način. Ugovor o kreditu je pisani dokument u kojem se utvrđuju prava i obveze obaju strana ugovornog odnosa, iznos kredita, uvjeti davanja i uvjeti vraćanja kredita.

Kredit je u današnje vrijeme jedan od bitnih čimbenika u gospodarstvu jer zapravo sve investicije započinju kreditnim odnosom, bilo poslovne ili privatne namjere. Danas ne možemo ni jedan veći projekat započeti bez financiranja iz kredita. Kredit je postao neophodan u današnjem vremenu. Želimo li kupiti stan, kuću, novi automobil ili možda započeti mali biznis, prvo što radimo jeste traženje sredstava za financiranje, a njih većinom nalazimo u bankama uzimajući kredit, koji kasnije uz kamatu vraćamo u jednakim mjesečnim ratama. Da bi dobili kredit, potrebno nam je i određeno osiguranje da ćemo taj kredit i vratiti, a najčešće se kao oblik osiguranja javlja hipoteka ili žirant.

Kada uzimamo kredit moramo biti jako oprezni, te je važno uzeti u obzir sve zahtjeve i troškove koji su povezani s odobravanjem kredita, kao što su: naknada za obradu zahtjeva, procjena pokretnine ili nekretnine koja se daje kao instrument osiguranja, police osiguranja, troškovi javnog bilježnika i sl. Za uzeti kredit plaćamo određenu kamatu, a kamatna stopa varira od kredita do kredita i zavisi od roka vraćanja, iznosa i namjene kredita.

LITERATURA

1. Gorenc, V. (2005): Komentar zakona o obveznim odnosima, Rif – plus, Zagreb
2. Gorenc, V. (2005): Osnove statusnoga i ugovornoga trgovačkog prava, Zagreb
3. Hrvatska narodna banka: Bitne Informacije, Valutna klauzula, [internet], raspoloživo na: <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/informacije-potrosacima/bitne-informacije/valutna-klauzula>, [25.8.2018.]
4. Hrvatska narodna banka: Vrste kredita, [internet], raspoloživo na: <https://www.hnb.hr/-/vrste-kredita>, [17.08.2018.]
5. <http://vizura.eu/primjeri/ugovor-o-dugorocnom-kreditu/?print=pdf>, [29.08.2018.]
6. Narodne novine, (2015): Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine d. d. Zagreb, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 (ZOO)
7. Obiteljske financije: Povijest kredita, [internet] raspoloživo na: <http://www.obiteljskefinancije.com/povijest-kredita>, [15.08.2018.]
8. Obiteljske financije: Kreiranje kredita, [internet], raspoloživo na: <http://obiteljskefinancije.com/kreiranje-kredita>, [15.08.2018.]
9. Obiteljske financije: Kredit i kreditni ciklus, [internet], raspoloživo na: <http://obiteljskefinancije.com/kredit-i-kreditni-ciklus>, [15.08.2018.]
10. Slakoper, Z. i dr. (2017): Bankovni i financijski ugovori, Zagreb
11. Tomašević, J. (2004): Novac i kredit, Reprint
12. Udruga Franak: slučaj „Franak“, [internet], raspoloživo na: <http://udrugafanak.hr/slucaj-franak-sazetak/>, [26.8.2018.]

PRILOG

Ugovor o dugoročnom kreditu

Ugovor o dugoročnom kreditu

Ugovor o dugoročnom kreditu

_____ (dalje: KREDITOR)

i

_____ (dalje: KORISNIK KREDITA)

sklopili su u Pulj dana _____ godine

UGOVOR O DUGOROČNOM (ROBNOM) KREDITU

IZNOS KREDITA I KAMATA

Članak 1.

Kreditor odobrava korisniku kredita kredit u kunsjoj protuvrijednosti _____ EUR (slovima: _____) obračunato prema srednjem tečaju NBH sa kamatom po stopi od ___% godišnje.

Korisnik kredita se obvezuje iznos kredita iz prethodnog stavka vratiti, uz valutnu klauzulu, s pripadajućim kamatama, u vrijeme i na način utvrđen ovim ugovorom.

NAMJENA KREDITA

Članak 2.

Dugoročni robni kredit namijenjen je za kupnju nekretnine _____ .

UVJET ZAKLJUČENJA UGOVORA O KREDITU

Članak 3.

Kredit se odobrava uz uvjet da je korisnik kredita uplatio kreditoru polog na ime osiguranja povrata kredita.

Sredstva pologa kreditor zadržava do konačne otplate kredita i na njih ne odobrava kamatu.

Polog se određuje u iznosu _____ kn što čini ___% odobrenog kredita.

NAČIN I ROK KORIŠTENJA KREDITA

Članak 4.

Kredit se stavlja u korištenje nakon što je korisnik kredita uplatio polog iz članka 3. ovog ugovora. Kredit se koristi na način da kreditor u svojim poslovnim knjigama provede obračunski nalog (žiro-račun), za puštanje kredita u tečaj i naplatu po kupoprodajnom ugovoru broj _____.

NAČIN I ROK VRAĆANJA KREDITA

Članak 5.

Korisnik kredita sam otplaćuje kredit u ____ jednakih mjesečnih obroka u kunsnoj protuvrijednosti, obračunatoj po srednjem tečaju NBH za EUR na dan dospijeca obroka. Plan otplate kredita čini sastavni dio ovog ugovora.

KAMATE

Članak 6.

Na iznos kredita koji je stavljen u otplatu obračunava se redovna kamata. Redovna kamata se obračunava za cijelo vrijeme postojanja tražbine po ovom ugovoru i uključena je u obroke otplate (prema planu otplate), te dospijeva zajedno sa njima.

Na dospjele, a neplaćene tražbine iz ovog ugovora pored redovnih, obračunava se i zakonska zatezna kamata koja teče od prvog dana zakašnjenja do momenta izmirenja obveze.

Korisnik kredita je suglasan da kreditor može sredstva pologa koristiti u svrhu naplate obračunate zatezne kamate. Kreditor je dužan pismenim putem izvijestiti korisnika kredita o svakoj promjeni izvršenoj na sredstvima pologa.

PRIJEVREMENA OTPLATA KREDITA

Članak 7.

Korisnik kredita može zatražiti, a kreditor može odobriti prijevremenu otplatu kredita, o čemu mora biti sačinjen aneks ovom ugovoru, sklopljen na istovjetan način kao i ovaj ugovor.

OSIGURANJE NAPLATE KREDITA

Članak 8.

Radi osiguranja cjelokupne tražbine kreditora prema korisniku kredita kao založni dužnik temeljem ovog ugovora:

- zalaže cijeli suvlasnički dio nekretnine, uključujući zemljište i zajedničke dijelove zgrade povezane temeljem odredbe čl. 68. i 370. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima s vlasništvom posebnog dijela nekretnine upisane kod Općinskog suda u Puli u zk.ul.br. ____ k.o. _____.

(adresa:), sagrađenoj na čest.kat.br. _____, što u naravi predstavlja _____, što kreditor u cijelosti prima u zalog

- je suglasan da se na cijelom suvlasničkom dijelu nekretnine, uključujući zemljište i zajedničke dijelove zgrade, temeljem odredbe čl. 68. i 370. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima s vlasništvom posebnog dijela nekretnine, koja nije opterećena u korist treće osobe i nije upisana u zemljišnim knjigama, a koja je u naravi _____, u stambeno-poslovnom objektu operativne oznake ___ u Puli, sagrađene na kč.br. ___ k.o. _____ (adresa: _____), zasnjuje založno pravo u korist kreditora pljenidbom po pravilima po kojima se provodi ovrha radi naplate novčane tražbine na takvoj nekretnini.

Članak 9.

Založni dužnik neopozivo i bezuvjetno dopušta upis hipoteke i suglasan je da javni bilježnik provede pljenidbu po pravilima po kojima se provodi ovrha radi naplate novčane tražbine na takvoj nekretnini temeljem čl. 262. st. 2. točka 2. Ovršnog zakona u korist kreditora na nekretninama iz članka 8. ovog ugovora, a radi osiguranja uredne naplate cjelokupne tražbine kreditora temeljem ovog ugovora.

Založni dužnik neopozivo i bezuvjetno dopušta temeljem ovog ugovora upis hipoteke u korist kreditora na nekretnini opisanoj u članku 8. ovog ugovora ukoliko ta nekretnina bude upisana u zemljišne knjige za vrijeme dok postoji tražbina kreditora po ovom ugovoru, a ako upis hipoteke temeljem ovog ugovora nije moguć, založni dužnik se obvezuje o svom trošku ishoditi valjanu zemljišnoknjižnu ispravu temeljem koje će u zemljišnim knjigama upisati hipoteku u korist kreditora na predmetnoj nekretnini.

Članak 10.

Založni dužnik je suglasan da kreditor može neposredno na temelju ovog ugovora zatražiti protiv njega ovrhu na nekretninama iz članka 8. ugovora radi prisilne naplate bilo koje od tražbina kreditora po ovom ugovoru, odmah po njenoj dospelosti.

Članak 11.

Korisnik kredita i sudužnik su suglasni da kreditor može neposredno na temelju ovog ugovora zatražiti protiv njih ovrhu radi prisilne naplate bilo koje od tražbina iz ugovora, odmah po njenoj dospelosti.

Članak 12.

U slučaju spora sudit će stvarno nadležan sud u Puli.

Članak 13.

Svakoj osobi u odnosu na koju ovaj ugovor ima svojstvo ovršne javnobilježničke isprave pripada po jedan primjerak ove isprave, kao i kreditoru. Jedan primjerak

ove isprave namijenjen je za Sud, a jedan primjerak zadržava javni bilježnik.

Članak 14.

Na iznos kredita koji je stavljen u otplatu obračunava se redovna kamata. Redovna kamata se obračunava za cijelo vrijeme postojanja tražbine po ovom ugovoru, od dana stavljanja kredita u otplatu i uključena je u obroke otplate kredita, te dospijeva zajedno s njima.

Na dospjele tražbine iz ovog ugovora, pored redovnih, obračunava se i kamata po dospjeću. Kamata po dospjeću obračunava se za vrijeme zakašnjenja, i to od prvog dana po dospjeću pojedinog obroka ili cijelog kredita.

Kreditor ima pravo otkazati kredit ako se korisnik kredita ne pridržava bilo koje odredbe ovog ugovora. Cjelokupna tražbina kreditora po ovom ugovoru dospijeva u slučaju otkaza Ugovora o kreditu danom dostave otkaza korisniku kredita. Korisnik kredita pristaje da se danom kada mu je otkaz dostavljen smatra dan kada mu javni bilježnik po nalogu kreditora pošalje otkaz, sukladno zakonskim odredbama o javnom bilježništvu, na adresu iz zaglavlja ovog ugovora ili adresu o kojoj je korisnik kredita uredno obavijestio kreditora. Otkaz korisniku kredita čini dospjelom cjelokupnu tražbinu kreditora.

Na zahtjev kreditora založni dužnik ili korisnik kredita dužan je osigurati nekretnine od rizika (požar, poplava, provala i ostalih oštećenja) iz članka 8. ovog ugovora za cijelo vrijeme trajanja ugovornog odnosa i vinkulirati police osiguranja u korist kreditora do visine iznosa cjelokupne tražbine kreditora iz ovog ugovora, te svake godine ili u kraćim vremenskim razdobljima, koje odredi Kreditor, dati dokaz o plaćanju premije osiguranja.

Založni dužnik se obvezuje da neće bez suglasnosti kreditora otuđiti nekretninu iz čl. 8. ugovora za vrijeme postojanja tražbine kreditora po ovom ugovoru.

U slučaju smrti korisnika kredita zakonski ili oporučni nasljednici imaju mogućnost u roku od 30 dana od dana smrti korisnika kredita obavijestiti kreditora da li preuzimaju ostavinu s obavezama utvrđenim ovim ugovorom, a u protivnom kreditor će ugovor smatrati raskinutim i nakon odbitka troškova prouzrokovanih raskidom vratiti sredstva uplaćena temeljem kupoprodajnog ugovora i ovog ugovora, te postupiti po odredbama ovog ugovora predviđenim za slučaj njegovog raskida.

Korisnik kredita dužan je ovaj ugovor solemnizirati kod javnog bilježnika, čime ugovor stječe svojstvo javnobilježničke isprave, te zatražiti i ishoditi upis u zemljišne knjige založnog prava u korist kreditora, ako su nekretnine upisane u zemljišne knjige, odnosno potpisati zapisnik o pljenidbi kojom se zasniva založno pravo u korist kreditora, ako nekretnine nisu upisane u zemljišne knjige.

Javnobilježničke troškove uknjižbe založnog prava na nekretninama, kao i sve ostale troškove u svezi sklapanja i ispunjenja obveza po ovom ugovoru snosi korisnik kredita.

Korisnik kredita i druge osobe u odnosu na koje ovaj ugovor stječe svojstvo javnobilježničke isprave suglasni su da javni bilježnik na zahtjev kreditora stavi

potvrdu o ovršnosti na ovu ispravu nakon što kreditor javnom bilježniku prezentira dokaz o dospelosti bilo koje tražbine po ovom ugovoru.

Korisnik kredita pristaje da kao dokaz o visini bilo koje tražbine po ovom ugovoru služe poslovne knjige kreditora i ostala dokazna sredstva s kojima kreditor raspolaže.

Ukoliko se uvođenjem zajedničke monete Evropske unije (EURO) kao zakonskog sredstva plaćanja izmijeni sadašnje zakonsko sredstvo plaćanja u _____ kreditor je ovlašten izvršiti konverziju obveze korisnika kredita po ovom ugovoru izražene u EUR , sukladno službenom koeficijentu konverzije u _____, na što korisnik kredita potpisom ovog ugovora daje pristanak, te istovremeno pristaje da se sukladno toj izmjeni valutna klauzula uglavljena u ovom ugovoru veže uz EURO.

Korisnik kredita obvezuje se platiti sve eventualne poreze vezane uz prijenos prava vlasništva na nekretnini.

Dostava obavijesti o promjeni adrese stanovanja i dostava obavijesti o promjeni vrijednosti nekretnine koje korisnik kredita dostavlja kreditoru smatrat će se urednom isključivo ako je obavljena putem javnog bilježnika, dok će se dostava svih obavijesti, osim dostave otkaza ovog ugovora koje kreditor dostavlja korisniku kredita, smatrati urednom predajom HP-u. Smatra se da korisnik kredita stanuje na adresi naznačenoj u zaglavlju ovog ugovora, sve dok na gore naznačeni način ne obavijesti kreditora o drugom mjestu prebivališta.

KORISNIK KREDITA
KREDITOR

Izvor: <http://vizura.eu/primjeri/ugovor-o-dugorocnom-kreditu/?print=pdf> , [29.08.2018.]

SAŽETAK

U današnjem svijetu kreditiranje je postalo neizostavan izvor novca, jer si ljudi dosta stvari, kao što su nekretnine ili auto, ne mogu priuštiti, pa posežu za kreditom.

Ugovor o kreditu je pisani dokument kojim banka korisniku stavlja na raspolaganje određeni iznos novca, a korisnik je dužan plaćati banci ugovorene kamate i vratiti iskorišteni iznos novca u vrijeme i način kako je ugovoreno. Određeni iznos novca se stavlja na raspolaganje na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez namjene.

Kamata je naknada u novcu za posuđena novčana sredstva koje dužnik plaća banci. Kamatna stopa se pak izražava u postotku i smatra se cijenom novca ili kapitala koju dužnik plaća banci za privremeno korištenje ustupljenog novca ili kapitala.

Ugovor o kreditu se razlikuje od ugovora o zajmu po tome što je ugovor o zajmu neformalan ugovor, kod kojeg zajmodavatelj može biti bilo koja fizička ili pravna osoba, a predmet ugovora može biti novac ili druge zamjenjive stvari. Ugovor o kreditu formalan je ugovor, sklopljen u pisanom obliku, kod kojeg zajmodavatelj u pravilu može biti samo banka, a predmet ugovora mogu biti samo novčana sredstva.

Tko god planira dignuti kredit uvijek mora razmisliti u kojoj se valuti najisplativije zadužiti. Trenutno je najisplativije da se odlučimo za kredit u kunama. Prednost kredita u kunama je taj što nema valutne klauzule, čime se odmah eliminira valutni rizik. Zbog valutnog rizika se u RH dogodio i tzv. slučaj „Frank“.

Ključne riječi: kredit, ugovor o kreditu, kamata

SUMMARY

In today's world, lending has become an indispensable source of money, because people are not able to afford a lot of things, such as real estate or cars, and they reach out for a loan.

A loan agreement is a written document with which the bank gives the borrower a certain amount of money to use and the borrower is obliged to pay the bank the agreed interest and return the used amount of the loan at the time and in the manner agreed in the contract. The loan is made available for a specified or indefinite time, for a specific purpose or for no purpose.

The interest is a cash compensation the debtor pays to the bank for the borrowed money. Interest rate is expressed as a percentage and is considered to be the price of money or capital that the debtor pays to the bank for the temporary use of the money or capital.

A loan agreement is different from an informal lending because in an informal agreement the creditor may be any natural or legal person and the subject of the contract may be money or other exchangeable items. A loan agreement is a formal contract, concluded in writing, whereby the lender may, as a rule, only be a bank, and the subject of the contract may only be money.

Anyone who plans to get a loan must always consider the most cost-effective currency. At the moment, it is most profitable to get a loan denominated in kuna. The advantage of kuna loans is that there is no foreign currency clause, which immediately eliminates the currency risk. The so-called "case of Franak" happened due to foreign currency risk.

Key words: loan, loan agreement, interest